

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет історії, політології і міжнародних відносин
Кафедра історії України і методики викладання історії

СИЛАБУС ПРАКТИКИ

НАУКОВО-ДОСЛІДНА ПРАКТИКА

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)
Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Історія)»
Спеціальність 014 (за предметними спеціальностями)
Спеціалізація 014.03 Історія
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
історії України і методики
викладання історії
Протокол № 2 від 1 вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023

1. Загальна інформація	
Назва практики	Науково-дослідна практика
Викладач (-і)	Королько Андрій Зіновійович
Контактний телефон викладача	0342-59-60-06
Е-mail викладача	andrii.korolko@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	15 кредитів ЄКТС, 150 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Середа 15.00 год.
2. Анотація до науково-дослідної практики	
<p><u>Науково-дослідна практика</u> магістрів є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття освітнього рівня магістра з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 014 «Середня освіта (за предметними спеціальностями)» спеціалізації 014.03 Історія. Відповідно до навчального плану науково-дослідну практику проходять студенти у кожному семестрі без відриву від навчання (всього 450 год. / 15 кредитів ЄКТС). Базою проведення науково-дослідної практики є кафедра історії України і методики викладання історії Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p>	
3. Мета та цілі науково-дослідної практики	
<p><u>Метою науково-дослідної практики</u> є набуття студентами досвідусамостійної науково-дослідної роботи та опрацювання методики її проведення, підбір фактичного матеріалу для написання дипломної роботи на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел.</p> <p><u>Цілями (завданнями) науково-дослідної практики</u> є: формування наукового світогляду студентів, оволодіння сучасною методологією і методами наукового дослідження; визначення стану розробки питань обраної наукової проблеми у вітчизняній та зарубіжній педагогічній літературі; визначення структури та основних завдань дипломної роботи на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти; закріплення знань, умінь і навичок, здобутих у процесі вивчення дисциплін за магістерською програмою; оволодіння сучасними методами збору, аналізу та обробки наукової інформації; формування навичок самоосвіти і самовдосконалення, сприяння активізації науково-дослідної діяльності магістрантів; розвиток ініціативи, здатності застосовувати теоретичні знання у своїй подальшій педагогічній діяльності; формування вміння критично оцінювати результати дослідження, робити на їх основі висновки щодо вдосконалення методик організації науково-дослідної роботи; апробація основних теоретичних і практичних висновків дипломної роботи на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти (у формі виступів на конференціях, написанні наукових статей, підготовки проєктів, рекомендацій до закладів освіти та органів влади і управління тощо); формувати готовність до академічної мобільності та грантової політики.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p>У результаті проходження науково-дослідної практики студент повинен набути такі загальні компетентності:</p> <p>ЗК 1 – здатність здобувати знання, самостійно шукаючи й опрацьовуючи інформацію,</p>	

застосовувати їх у практичних ситуаціях діяти відповідально і свідомо на засадах усвідомлення цінностей громадянського суспільства; застосовувати знання в практичних ситуаціях;

ЗК 2 – здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності;

ЗК 4 – здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування інших щодо досягнення спільної мети, бути критичним і самокритичним;

ЗК 5 – здатність генерувати нові ідеї, виявляти і розв'язувати проблеми у сфері професійної діяльності, приймати обґрунтовані рішення;

ЗК 7 – здатність планувати й організовувати дослідження за прикладною тематикою (окремих практичних питань), узагальнювати отримані результати, оформлювати і презентувати власні наукові здобутки відповідно до чинних вимог;

фахові компетентності, спільні для всіх предметних спеціальностей 014 Середня освіта:

ФК 1 – здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності;

ФК 2 – здатність використовувати інновації у професійній діяльності, проектувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів;

компетентності предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія):

ПК 1 – знати і розуміти закони наукового, соціального та професійного мислення, здатність практично послуговуватися методами історичного дослідження в національному, європейському та світовому контекстах;

ПК 2 – вміти визначати і застосовувати теоретичні поняття, положення, концепції для аналізу й пояснень історичних фактів, явищ, процесів на засадах національно-культурної самоідентифікації, пошани до української національної культури, багатоманітності й мультикультурності в суспільстві; використовувати комплекс наукових дефініцій для вирішення науково-практичних завдань;

ПК 3 – здатність використовувати основи теорії і методології освіти в професійній діяльності, брати участь у дискусіях з історичних і педагогічних проблем, науковій комунікації;

ПК 4 – оволодіння основними історичними концепціями, поняттями, судженнями; здатність критично оцінювати результати наукових досліджень, висувати гіпотези, вибудовувати моделі процесів і явищ української та всесвітньої історії;

ПК 6 – здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності;

ПК 8 – виявляти знання і розуміння наукових основ певної тематичної області з історії і суміжних дисциплін, методології дослідження історичного процесу в національному, європейському та світовому контекстах, вміти моделювати їх у зміст навчання в закладах загальної середньої освіти.

Програмні результати навчання студента, які формуються під час проходження науково-дослідної практики.

Програмні результати навчання (РН), спільні для всіх предметних спеціальностей 014 «Середня освіта»:

РН 1 – демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних

ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області;

РН 2 – визначає і характеризує основні принципи, закони та методики науково-педагогічних досліджень; описує апарат науково-педагогічного дослідження, демонструє навички презентації результатів науково-педагогічного дослідження;

РН 13 – демонструє здатність діяти автономно і в команді;

РН 14 – демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів;

програмні результати навчання для предметної спеціальності (ПРН) 014 «Середня освіта (Історія)»:

ПРН 1 – застосовувати наукову критику до аналізу поглядів дослідників минулого, робити власні узагальнення щодо теоретичного і методичного рівня наукових праць з історії;

ПРН 2 – розуміти та інтерпретувати основні теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, аспекти теоретико-методологічного дискурсу усно історичних досліджень у просторі конструювання минулого;

ПРН 3 – характеризувати існуючі парадигми історії української державності, її обумовленість та соціодинаміку на тлі світових державотворчих процесів у контексті викладання історії в закладах загальної середньої освіти;

ПРН 4 – аналізувати правові та інституціональні виміри співробітництва України та ЄС, виявляти перспективи та наслідки сучасних інтеграційних процесів і місця в них України, а також їх вплив на розвиток національної школи та завдання профільного навчання учнів;

ПРН 10 – визначати оптимальні зміст і форми професійного розвитку, критерії результативності власного навчання, працювати над саморозвитком та самовдосконаленням, активно долучатися до діяльності професійних спільнот;

ПРН 11 – застосовувати в педагогічній діяльності наукові методи пізнання, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати та інтерпретувати результати, створювати моделі та вивчати їхню дієвість;

ПРН 13 – здатність до практичного застосування нових ідей, пропозицій, освітніх практик з метою цілеспрямованого вдосконалення, безперервного і самоорганізованого навчання, аналізувати результати власної діяльності та визнавати відповідальність за свої вчинки.

5. Організація практики

Обсяг науково-дослідної практики

лекції	–
семінарські заняття / практичні / лабораторні	–
самостійна робота	450

Ознаки практики

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1, 2, 3	014 Середня освіта (Історія)	1, 2	нормативний

Тематика (етапи) практики

Етапи	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
1 семестр			
Розробка індивідуального графіку проходження практики.	–	–	10

Узгодження його з науковим керівником дипломної роботи на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти та факультетським керівником практики			
Затвердження теми дипломної роботи на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти на кафедрі історії України і методики викладання історії	–	–	2
Встановлення термінів проведення дослідження (складання календарного плану). Узгодження їх з науковим керівником	–	–	3
Розробка концепції дипломної роботи (актуальність теми, об'єкт і предмет дослідження, мета і завдання дослідження, методи дослідження та ін.)	–	–	10
Ознайомлення з джерельною базою дипломної роботи, формування бібліографії	–	–	25
Написання розділів і підрозділів дипломної роботи	–	–	70
Виконання індивідуального завдання керівника-методиста	–	–	20
Оформлення звіту практики	–	–	10
2 семестр			
Підготовка тексту доповіді (виступу) для участі у Звітній студентській конференції за обраною тематикою магістерської роботи. Участь у конференції	–	–	15
Написання розділів і підрозділів дипломної роботи	–	–	90
Виконання індивідуального завдання керівника-методиста	–	–	20
Апробація результатів дипломної роботи	–	–	15
Оформлення звіту практики	–	–	10
3 семестр			
Написання розділів і підрозділів дипломної роботи	–	–	80
Апробація розділів дипломної роботи (друк у науковому журналі, збірнику матеріалів конференції)	–	–	15
Формулювання загальних висновків дипломної роботи на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти, рекомендацій щодо наукового та практичного використання здобутих результатів	–	–	10
Складання списку використаних джерел і оформлення додатків	–	–	15
Складання тез або конспекту (презентації) виступу для попереднього захисту дипломної роботи на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти	–	–	10
Виконання індивідуального завдання керівника-методиста	–	–	10
Оформлення звіту практики	–	–	10
ЗАГ:	–	–	450
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Підсумковий контроль рівня знань та успішності студентів з науково-дослідної практики відбувається в останньому третьому семестрі у формі <i>заліку</i> . Підсумкова оцінка (максимум 100 балів) визначається як сума балів за такі види контролю: пошук та опрацювання джерел та наукової літератури (максимально – 30 балів), оцінка плану-проспекту		

	<p>дипломної роботи (максимально – 30 балів), оцінка оформлення списку використаних джерел (максимально – 10 балів), оцінка індивідуального завдання (максимально – 10 балів), оцінка попереднього захисту дипломної роботи (максимально – 10 балів), оцінка письмового звіту і його захисту (максимально – 10 балів).</p> <p>Підсумковий бал за поточний контроль знань складається із суми підсумкового балу за семінарські заняття (максимально – 20 балів), контрольну роботу (максимально – 20 балів) та індивідуальне завдання (максимально – 10 балів) та в сукупності становить до 50 балів включно.</p>
Критерії оцінювання матеріалів практики	<p>Оцінювання науково-дослідної практики здійснюється за 100-бальною шкалою та включає суму балів за шістьма видами контролю: пошук та опрацювання джерел та наукової літератури; оцінка плану-проспекту дипломної роботи; оцінка оформлення списку використаних джерел; оцінка індивідуального завдання; оцінка попереднього захисту дипломної роботи; оцінка письмового звіту і його захисту.</p> <p>Оцінка «відмінно» (90–100 балів) ставиться за умов виконання студентом повного обсягу програми практики; пошук та опрацювання джерел та наукової літератури здійснювалося на високому рівні із залученням усіх наявних опублікованих і неопублікованих джерел; зміст викладеного матеріалу основної частини дипломної роботи розміщений у логічному порядку питань, за якими надалі вівся збір теоретичного і фактичного матеріалу; список використаних джерел дипломної роботи має чітку структуровану рубрикацію та оформлений на високому рівні згідно Національного стандарту України ДСТУ 8302 : 2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»; виконане індивідуальне завдання, зокрема студент-магістрант має наукову публікацію або здійснив апробацію результатів дипломної роботи на науковій конференції, належним чином підготував презентацію частини дипломної роботи, передусім її методичної педагогічної складової або підготував методичну розробку плану-конспекту заняття, яка є інтегрованою частиною дипломної роботи на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти; якісно представлений попередній захист дипломної роботи з чітко викладеними основними її результатами та належним чином представлена підготовлена візуалізована презентація виступу; здано у визначений термін правильно оформлена документація, здійснено підготовку логічно структурованого звіту, що відповідає вимогам оформлення звітної документації та включає самооцінку власної діяльності.</p> <p>Оцінка «добре» (70–89 балів) ставиться за умов, якщо студент здійснював пошук та опрацювання джерел та наукової літератури на достатньому рівні, виявлені окремі упущення зі збору опублікованих і неопублікованих джерел; зміст викладеного матеріалу основної частини дипломної роботи розміщений у логічному порядку, проте</p>

виникали окремі питання у наповненні теоретичного і фактичного матеріалу; список використаних джерел дипломної роботи не достатньо рубрикований, зустрічаються невеликі огріхи в його оформленні згідно Національного стандарту України ДСТУ 8302 : 2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»; частково виконане індивідуальне завдання, без наукової публікації та апробації результатів дипломної роботи на науковій конференції, проте підготовлена з окремими зауваженнями методиста презентація частини дипломної роботи, передусім її методичної педагогічної складової або методична розробка плану-конспекту заняття, яка є інтегрованою частиною дипломної роботи на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти; на достатньому рівні представлений попередній захист дипломної роботи з викладеними основними її результатами, є невеликі огріхи у підготовці візуалізованої презентації виступу; вчасно здано документацію, однак у ній містяться незначні помилки, під час захисту студент відповідає на запитання по суті, однак є незначна кількість помилок.

Оцінка «задовільно» (50–69 балів) ставиться якщо студент недостатньо ефективно здійснював пошук та опрацювання джерел та наукової літератури, виявлені серйозні упущення зі збору опублікованих і неопублікованих джерел; зміст викладеного матеріалу основної частини дипломної роботи виявився хаотичним, виявлені серйозні упущення у наповненні теоретичного і фактичного матеріалу; список використаних джерел дипломної роботи належним чином не рубрикований, зустрічаються серйозні огріхи в його оформленні згідно Національного стандарту України ДСТУ 8302 : 2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»; фактично не виконаним виявилось індивідуальне завдання, відсутніми є наукова публікація та апробація результатів дипломної роботи на науковій конференції, неякісно підготовлена презентація частини дипломної роботи, передусім її методичної педагогічної складової, на низькому рівні підготовлена методична розробка плану-конспекту заняття, яка є інтегрованою частиною дипломної роботи на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти; на низькому рівні представлений попередній захист дипломної роботи з викладеними основними її результатами, є серйозні огріхи у підготовці візуалізованої презентації виступу; вчасно здав документацію, у якій проте є значні неточності та недоопрацювання, під час захисту студент відповідає на запитання, однак є значна кількість помилок.

Оцінка «незадовільно» (1–49 балів) ставиться за умов, коли за період практики виявлено неготовність студента до правильного ведення підготовки та написання дипломної роботи на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти. Якість пошуку та опрацювання

	джерел та наукової літератури, підготовки плану-проспекту дипломної роботи, здійснення оформлення списку використаних джерел оцінена методистом на «незадовільно». Студент не виконав індивідуальне завдання (відсутніми є публікація наукової статті, апробація результатів роботи на науковій конференції, презентація частини дипломної роботи, передусім її методичної педагогічної складової чи методична розробка плану-конспекту заняття, яка є інтегрованою частиною дипломної роботи на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти). Студент не готовий представити результати дослідження не попередньому захисту дипломної роботи. Невчасно зданий звіт, який виконаний загалом невірно, відповіді на запитання комісії не може, або відповідає не вірно. Порухення техніки безпеки, трудової дисципліни також може стати підставою для оцінки «незадовільно».
Умови допуску до підсумкового контролю	Форма і терміни підсумкового контролю визначаються навчальним планом. Передбачається виконання всіх форм роботи, відсутність невиконаних завдань.
Підсумковий контроль	Форма підсумкового контролю – залік . Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість, індивідуальний навчальний план, залікову книжку студента. У разі отримання негативної оцінки під час складання заліку студенту надається можливість повторного складання заліку за умови доопрацювання звіту й індивідуального завдання. За умови отримання негативної оцінки з практики під час ліквідації заборгованості комісії студент відраховується з університету. Підсумки проведення науково-дослідної практики обговорюються на засіданні кафедри історії України і методики викладання історії, а загальні результати практики підсумовують на засіданні вченої ради факультету історії, політології і міжнародних відносин Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

7. Політика науково-дослідної практики

Академічна доброчесність:

У Прикарпатському університеті навчальний процес побудований на основі дотримання принципів академічної доброчесності, прозорості та законності роботи. Як викладач, так і студент (-ка), повинні дотримуватися Положення про запобігання академічному плагіату (<http://surl.li/dztjc>), Положення про запобігання академічного плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти (<http://surl.li/evnhu>), Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/eonvn>).

Під час підготовки матеріалів науково-дослідної практики та написання дипломної роботи на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти слід керуватися методичними рекомендаціями до написання та захисту дипломної роботи за другим (магістерським) рівнем вищої освіти (Івано-Франківськ: ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2018. 32 с.) (<http://surl.li/lmvey>) та методичними рекомендаціями до написання та захисту дипломної роботи за другим (магістерським) рівнем вищої освіти для студентів спеціальності 014 «Середня освіта (Історія)» авторства О. Єгрешія і М. Сигидина. (Івано-

Франківськ, 2022. 55 с.) (<http://surl.li/lmvdd>).

У випадку запозичених робіт, відсутності посилань на використані джерела, випадків плагіату, виявів академічної недобросовісності (списування) у підготовці матеріалів науково-дослідної практики надається можливість повторного складання заліку за умови доопрацювання звіту й індивідуального завдання.

В університеті функціонує відділ з питань запобігання та виявлення корупції, що займається попередженням різних проявів корупції, в тому числі і шляхом моніторингу відгуків у соціальних мережах. В університеті діє «Гаряча лінія» з ректором та «Телефон довіри» <https://pnu.edu.ua/тест-2/>

Виконання усіх завдань науково-дослідної практики обов'язкове.

Неформальна освіта: вітається проходження навчальних курсів з використанням різних освітніх платформ, які можуть стати корисними у підготовці матеріалів науково-дослідної практики та написання дипломної роботи на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти.

8. Рекомендована література

1. Бейлін М. В. Основи наукових досліджень [Текст]: навчально-методичний посібник. Харків : ХДАФК, 2012. 184 с.
2. Єгрешій О., Сигидин М. Методичні рекомендації до написання та захисту дипломної роботи за другим (магістерським) рівнем вищої освіти для студентів спеціальності 014 «Середня освіта (Історія)». Івано-Франківськ, 2022. 55 с. URL: <http://surl.li/lmvdd>
3. Заєць В. Онлайніві інтерактивні ігри з історії: курсова робота. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2022. 53 с.
4. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукових досліджень. Навчальний посібник. К. : Кондор, 2003. 189 с.
5. Магістерська робота: методика підготовки: посібник / Долбенко Т.О. та ін. 2-е вид., випр. і доп. К. : Ліра-К, 2016. 140 с.
6. Марцин В. С., Міценко Н. Г., Даниленко О. А. Основи наукових досліджень: Навчальний посібник. URL: <http://www.info-library.com.ua/books-book-162.html>
7. Матвієнків С. М. Дипломна та магістерська робота як кваліфікаційне дослідження: метод.вказівки до написання та захисту. Івано-Франківськ : ПНУ, 2013. 60 с.
8. Методичні рекомендації до написання та захисту дипломної роботи за другим (магістерським) рівнем вищої освіти. Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2018. 32 с. URL: <http://surl.li/lmvey>
9. Методичні рекомендації щодо оформлення бібліографічного опису використаних джерел та Referens (з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8303:2015). Івано-Франківськ : ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2021. 19 с.
10. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів. Міністерство освіти і науки України. Історія України. Всесвітня історія 10–11 класи. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>
11. Організація наукових досліджень, написання та захист магістерської дисертації: навчальний посібник / за наук. ред. Пасічник В.В. та ін. Львів : Новий Світ–2000, 2010. 282 с.
12. Освітня програма підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу університету (дослідницький модуль). Київ. ун-т ім. Б. Грінченка; [розробн. Сисоєва С. О., Козак Л. В.]. К. : ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2016. 76 с.
13. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посібник для студентів / За ред. А. Є. Конверського. К. : Центр учбової літератури, 2010. 352 с.
14. Палеха Ю. І., Леміш Н. О. Основи науково-дослідної роботи: навч. посібник. К. : Ліра-К, 2013. 336 с.
15. Пилипчук М. І., Григор'єв А.С., Шостак В. В. Основи наукових досліджень: підручник. К. : Знання, 2007. 270 с.

16. Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2022. 23 с. URL: <http://surl.li/dztjc>
17. Сисоева С.О., Кристопчук Т.Є. Методологія науково-педагогічних досліджень: Підручник. Рівне : Волинські береги, 2013. 360 с.
18. Сисоева С. О. Розвиток дослідницької компетентності викладачів вищої школи: навчальний посібник. К. : ТОВ «Видавниче підприємство «ЕДЕЛЬВЕЙС», 2016. 156 с.
19. Стеченко Д. М., Чмир О. С. Методологія наукового дослідження. Підручник. К. : Знання, 2005. 309 с.
20. Шейко В. М., Кушнарченко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності. 6-е вид., пер., доп. К. : Знання, 2008. 310 с.
21. Шишка, Р. Б. Організація наукових досліджень та підготовки магістерських і дисертаційних робіт: навчальний посібник. Харків : Еспада, 2007. 368 с.
22. Як підготувати і захистити дисертацію на здобуття наукового ступеня. (Методичні поради). 2-е видання, виправлене і доповнене. К. : Толока, 2001. 80 с.

Викладач

доцент *Королько Андрій Зіновійович*